

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه برای دریافت کارشناسی ارشد

مشاوره

عنوان:

تأثیر آموزش گروهی سبک مقابله ای اسلامی بر شادکامی و عزت
نفس دانشجویان پسر خوابگاهی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

استاد راهنما:

دکتر لادن معین

استاد مشاور:

دکتر محمد حسین فلاح

نگارش

مرتضی مویتاب

زمستان ۱۳۹۹

تقدیم به

اسوه صبر ،

آیه بردباری

مظهر رضایت

حضرت زینب(س)

که زیبا دید و زیبایی آفرید

و فرمود:

ما رایت الا جمیلا

و

تقدیم به

دانشجویان پرنشاط ، خدا جوین شادمان

ای پیر خرابات دل آبادم کن از بندگی خویشان آزادم کن

شادی به جز از دیدن او رنج بود. شادی بزدای از دلم وشادم کن

(حضرت امام خمینی قدسه سره)

مرا نه توان سپاس است و نه کلام وصف اما

ز او سپاس چراکه ؛

هر آنچه هست ز اوست و هر چه نیست هم ز او

ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَ كَفَى بِاللَّهِ عَلِيماً (نساء/ ۷۰)

چنین فضل از سوی یکتا خداست که دانایش بس همه خلق راست

ز او سپاس چراکه ؛

یادش آرامش و طاعتش عزت آفرین

أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ (رعد/ ۲۷)

بدانید همانا یاد خداست که آرام دلها و رمز شفاست

وبه مصداق مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ

از آنها سپاس که؛

سرآغاز تولد من هستند؛ از یکی زاده می شوم و از دیگری جاودانه.

مادری که تار موئی از او بپای من سیاه نماند

همسری که سنگ صبور بود و مایه آرامش.

و

نورچشمانم، محمد، هانیه و علی

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش گروهی سبک مقابله اسلامی بر میزان شادکامی و عزت نفس دانشجویان پسر خوابگاهی دانشگاه آزاد اسلامی یزد انجام شد. این پژوهش از نوع نیمه تجربی است. جامعه آماری شامل همه دانشجویان پسر خوابگاهی دانشگاه آزاد اسلامی یزد که نمره شادکامی و عزت نفس آنها پایین تر از میانه شادکامی دانشجویان خوابگاهی است، که ۳۰ نفر از آنها به روش تصادفی ساده انتخاب شده و تصادفاً در دو گروه ۱۵ نفری کنترل و گواه تقسیم شدند. ابزار مورد استفاده در پژوهش پرسشنامه شادکامی اکسفورد، پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت و مداخله پژوهش، بسته آموزشی سبک مقابله اسلامی بود. (ایمان، توکل، مقام رضا و تسلیم صبر و شکر، اقامه نماز و قرائت قرآن، زیارت و توسل، تصمیم گیری بر اساس رضایت خدا، الگوپذیری و مشورت با معصومین) که بر اساس تئوریهای موجود در رابطه سبک مقابله اسلامی تهیه شده است. که در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه ای به گروه آزمایش ارائه شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون تحلیل کواریانس استفاده شد. نتایج، معرف تاثیر معنی دار آموزش گروهی سبک مقابله اسلامی بر شادکامی است و این آموزشها تاثیر معنی داری بر میزان عزت دانشجویان ندارد. پژوهش حاضر میتواند توسط متخصصین و وزارت علوم جهت برنامه ریزی مؤثر در راستای افزایش شادکامی، دانشجویان خوابگاه هی مورد استفاده قرار گیرد.

کلمات کلیدی

آموزش گروهی سبک مقابله اسلامی ، شادکامی ، عزت نفس ، دانشجوی، خوابگاه،

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فصل اول- طرح تحقیق

مقدمه	۱
بیان مسئله	۲
ضرورت تحقیق	۴
اهداف تحقیق	۷
فرضیه های تحقیق	۷
تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها	۷

فصل دوم- ادبیات و پیشینه ی پژوهش

مقدمه	۱۰
مبانی نظری	۱۰
واژشناسی و واکاوی مفهوم شادکامی	۱۰
شادکامی از منظر روانشناسی	۱۱
شادکامی از دیدگاه فلاسفه و علمای اخلاق	۱۴
شادکامی از منظر اسلام	۱۶
ابعاد شادکامی	۱۷
مولفه عاطفی شادکامی (نشاط و شادی، لذت و الم)	۱۸
بعد شناختی (رضایت از زندگی و واکنش عام نسبت به اصل تقدیر).	۱۹
سطوح شادکامی	۲۳

- ۲۴-----واژشناسی و واکاوی مفهوم عزت نفس
- ۲۶-----مفهوم عزت نفس از نظر اسلام
- ۲۷-----ساختار عزت نفس
- ۳۰-----سبک های مقابله ای
- ۳۲-----ادبیات نظری تحقیق
- ۳۲-----رویکردهای چهار گانه در زمینه شادکامی
- ۳۲-----رویکرد اقتصادی
- ۳۲-----نظریه رابرت لین؛ (کاهش شادمانی در نتیجه تأکید بر پول)
- ۳۳-----نظریه اینگلههارت(الگوی تطابق آرزو با وضعیت عینی)
- ۳۴-----رویکرد فرهنگی
- ۳۵-----نظریه آهوویا(افزایش لذت، ناشی از دگرذیسی فرهنگی منتج از تحولات عینی)
- ۳۶-----رویکرد جامعه شناختی
- ۳۶-----دیدگاه گیدنز در مورد مدرنیته و پیامدهای آن
- ۳۷-----نظریه نظام شخصیت چلبی
- ۴۲-----رویکرد روانشناختی
- ۴۳-----نظریه ارجاع ادارکی روجاس
- ۴۵-----نظریه اهمیت نسبی حوزه های زندگی استرلین
- ۴۷-----طبقه بندی داینر از انواع متفاوت تبیین های شادمانی
- ۵۲-----دیدگاههای روان شناسی تکاملی در مورد موانع شادمانی
- ۵۵-----عوامل موثر بر شادکامی

- ۶۱----- نظریه های موجود در زمینه عزت نفس
- ۶۱----- عزت نفس از نظر علامه مطهری
- ۶۷----- نظریه ویلیام جیمز
- ۶۹----- نظریه هورنای
- ۷۱----- نظریه گوردون آلپورت
- ۷۳----- نظریه آبراهام مزلو
- ۷۴----- نظریه کارل راجرز .
- ۷۷----- نظریه اریک اریکسون
- ۷۹----- نظریه دیمون و هارت
- ۸۰----- سبک های مقابله ای
- ۸۱----- محرک یا عامل تنیدگی زا و پاسخ یا تنیدگی
- ۸۴----- مدل موس
- ۸۵----- انواع سبک های مقابله ای
- ۸۷----- مقابله مسئله مدار
- ۸۸----- مقابله هیجان مدار
- ۸۸----- سبک مقابله اسلامی
- ۹۰----- آموزه های اسلامی برای مقابله با سختی ها و مصیبت ها
- ۹۲----- دین و بهزیستی روان شناختی
- ۹۳----- نظریه توسعه وساخت
- ۹۶----- دیگر فرضیه ها

۱۰۱	مطالعات پارگامنت
۱۰۳	پیشینه خارجی
۱۰۷	پیشینه داخلی
	فصل سوم- روش شناسی پژوهش
۱۱۱	روش تحقیق
۱۱۱	جامعه آماری
۱۱۱	نمونه و روش نمونه گیری
۱۱۲	ابزار جمع آوری اطلاعات
۱۱۴	مشخصات بسته آموزشی خودساخته سبک های مقابله اسلامی
۱۱۷	شیوه تحلیل و تجزیه داده ها
	فصل چهارم- یافته های پژوهش
۱۱۸	یافته های توصیفی
۱۲۴	تحلیل استنباطی
	فصل پنجم- بحث و نتیجه گیری
۱۲۷	مقدمه
۱۲۸	نتیجه یک
۱۲۸	نتیجه دو
۱۲۹	محدودیت های پژوهش
۱۳۰	پیشنهادات
۱۳۰	پیشنهادات نظری

پیشنهادات کاربردی ----- ۱۳۰

منابع ----- ۱۳۱

منابع فارسی ----- ۱۳۱

منابع انگلیسی ----- ۱۳۷

فهرست جداول

عنوان	-----	صفحه
جدول ۱-۲ مؤلفه های خوشبختی ذهنی	-----	۱۳
جدول ۲-۲ سطوح شادی گلزاری	-----	۲۴
جدول ۳-۲ عوامل تهدید کننده و ترمیم کننده شادی از نظر گیدنز	-----	۳۷
جدول ۴-۲ شمای مدل آجیل پارسونز	-----	۳۸
جدول ۵-۲ ابعاد چهارگانه الگوی مفهومی انسان در قالب آجیل	-----	۳۹
جدول ۶-۲ تنظیم کنش در نظام شخصیت	-----	۴۰
جدول ۷-۲ تنظیم کنش در نظام اجتماعی	-----	۴۰
جدول ۸-۲ نوع شناسی ارجاع ادراکی شادمانی از نظر روجاس	-----	۴۴
جدول ۱-۳ طرح تحقیق	-----	۱۱۱
جدول ۲-۳ حجم جامعه، نمونه و روش نمونه گیری	-----	۱۱۲
جدول ۱-۴ میانگین ، انحراف استاندارد و میانه شادکامی و عزت نفس	-----	۱۱۸
جدول ۲-۴ نمرات شادکامی گروه آزمایش در دو مرحله ی پیش آزمون، پس آزمون	-----	۱۲۰
جدول ۳-۴ نمرات عزت نفس گروه آزمایش در دو مرحله ی پیش آزمون، پس آزمون	-----	۱۲۱
جدول ۴-۴ میانگین و انحراف استاندارد شادکامی و عزت نفس در مرحله پیش آزمون	-----	۱۲۲
جدول ۵-۴ میانگین و انحراف استاندارد شادکامی و عزت نفس در مرحله پس آزمون	-----	۱۲۳
جدول ۶-۴ آنالیز کوواریانس بررسی تفاوت بین گروه شادکامی پس آزمون	-----	۱۲۵
جدول ۷-۴ آنالیز کوواریانس بررسی تفاوت بین گروه عزت نفس پس آزمون	-----	۱۲۶

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل ۱-۲ مدل پیچیده هیجان	۱۹
شکل ۲-۲ ابعاد شادی از منظر اسلام	۲۲
شکل ۳-۲ سطوح سه گانه شادی نتل	۲۴
شکل ۴-۲ مولفه های عزت نفس کرنیس	۲۸
شکل ۵-۲ مولفه های عزت نفس رابسون	۲۸
شکل ۶-۲ نظریه لین به صورت شماتیک	۳۳
شکل ۷-۲ نظریه اینگلههارت به صورت شماتیک	۳۴
شکل ۸-۲ نظریه فرهنگی آهوویا به صورت شماتیک	۳۶
شکل ۹-۲ ارتباط بین نظام شخصیت و نظام اجتماع	۴۱
شکل ۱۰-۲ چهارچوب نظری شادکامی چلیپی	۴۲
شکل ۱۱-۲ نظریه روجاس به صورت شماتیک	۴۵
شکل ۱۲-۲ نظریه استرلین به صورت شماتیک	۴۶
شکل ۱۳-۲ شماتیک تئوری ارزیابی	۵۲
شکل ۱۴-۲ نظریه عزت نفس مطهری	۶۷
شکل ۱۵-۲ مدل موس	۸۵

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۴-هیستوگرام شادکامی پسر خوابگاهی	۱۱۸
نمودار ۲-۴-هیستوگرام عزت نفس پسران خوابگاهی	۱۱۹
نمودار ۳-۴- میانگین شادکامی گروه آزمایش در پس آزمون وپیش آزمون	۱۱۹
نمودار ۴-۴- میانگین عزت نفس گروه آزمایش در پس آزمون وپیش آزمون	۱۲۲
نمودار ۵-۴-هیستوگرام شادکامی در جامعه آماری	۱۲۳
نمودار ۶-۴-هیستوگرام عزت نفس در جامعه آماری	۱۲۴

فصل اول

طرح تحقیق

شادی^۱ مفهومی روانشناختی و مورد بحث در روانشناسی مثبت است که دارای تعریف و ابعاد مختلفی است. و معادل آن در واژه‌نامه‌ها فارسی کلمات، سعادت، و سرور می باشد و در عربی با فرح، سعادت، انبساط و سرور هم معنا دانسته شده است در روانشناختی، شاکامی به عنوان یکی از هیجانات مثبت طبقه بندی شده است که انسان‌ها در فعالیت‌های روزانه آن را تجربه میکنند. شادی، افزایش دهنده‌ی آگاهی، خلاقیت و فعالیت فرد است و تسهیل‌گر روابط اجتماعی است. (صحرائیان، ۱۳۹۰) فردشادکام، فردی سالم، فرهیخته، برون‌گرا، مذهبی و خوشبین است همچنین افرادشاد دارای روابط دوستانه با ثبات و نگرشی مذهبی محکمی هستند (پناهی، ۱۳۸۸)

امام علی (ع) در خطبه‌ی همام در معرفی خصوصیات مومن واقعی این چنین می فرماید مومن شاداب و گشاده‌رو است.^۲ قرآن کریم شادکامی را با عبارت فرح تعریف نموده است^۳ این نوع شادکامی که در قرآن کریم به عنوان فضیلت اخلاقی یاد شده است شادمانی به سبب فضل و بخشش الهی است و بهترین نوع شادمانی محسوب می گردد. حکیم ابوعلی سینا به پیروی از نظریه ارسطو برای شادکامی چهار مرتبه حسی، تخیلی، توهمی و تعقلی قائل شده است و کاملترین درجه را شادمانی عقلانی می دانست. از دیدگاه علوم رفتاری و روانشناسی، وضعیت روانشناسی، وضعیت روانی، جسمانی و نحوه تجربه به درد یا شادی از آرایش ذهنی، روانی و سبک اندیشه نشات می گیرد. و شیوه تفکر است که کیفیت زندگی را تعیین میکند. (برخوری، ۱۳۸۸)

در کتاب فلسفه اخلاق، مطهری (۱۳۶۶)، ضمن معرفی عزت نفس به عنوان محور اخلاق اسلامی، آن را تنها عامل رشد خود جوش و متعادل تمام استعدادهای خفته انسانی بیان می کند جوش نماید. در حقیقت قضاوتی که افراد از خود دارند تعیین کننده چگونگی برخورد آنها با مسائل مختلف است.

^۱ happiness

^۲ نهج البلاغه ترجمه محمددشتی ص ۴۰۴

^۳ سوره مبارک ال عمران ایه شریفه ۱۰

عزت نفس، عبارت است از احساس ارزشمند بودن. این حس از مجموعه ی افکار، احساسات، عواطف و تجربیات مادر طول زندگی ناشی می شود بومستر^۱ (۱۹۹۳) و کروکر^۲ (۲۰۰۱) عزت نفس را پدیده ای روانشناختی می دانند که تاثیر قاطعی بر ابعاد شناختی و عاطفی انسان دارد. و کارکرد آن در مقابله فشارهای زندگی به عنوان یک منبع پرتوان شناخته میشود (بشلیده، ۱۳۹۰).

در گذار از شرایط دانش آموزی، و سازش با شرایط جدید، دانشجویان با تنش^۳ مواجهه هستند که این رویارویی باعث به کار افتادن مکانیزمهای مقابله ای^۴ متعدد، به منظور سازش^۵ و تعالی و شیوه کنار آمدن با اضطرابها و افسردگی ها آموخته می شود (دادستان، ۱۳۸۷).

مقابله با مشکلات از دو منبع استفاده می شود، که شامل منابع مقابله شخصی و فرایندهای مقابله ای است. منظور از منابع شخصی همان عوامل نگرشی و ابعاد شخصیتی است، و فرایندهای مقابله ای شامل تلاشهای شناختی و رفتاری در تفسیر و غلبه بر مشکلات می باشد (نصیرزاده، ۱۳۸۸) که اکتسابی بوده و بر نوع قضاوت از خود و هم چنین بر هیجانات مثبت همراه با احساس رضایت از زندگی موثر می باشند. اسلام برای کنار آمدن با مشکلات برای منابع شخصی بر فرایند های مقابله ای روشهایی ارائه است (پسندیده، ۱۳۸۹).

امام حسین (ع) در جمله معروف مو فی عز خیر فی حیوة فی ذل یعنی مردن با عزت از زندگی با باذلت بهتر است^۱ بهترین شیوه زندگی در سختی ها همراه با عزت نفس و رضایت را به تصویر کشیده است و در مقابل خداوند پاداش چنین سبک زندگی را رضایت خود بیان می کند. آیا می توان با ارائه این آموزه ها و الگوها، در گروه آموزشی سبک مقابله اسلامی و استفاده از پویایی و تعاملات درون گروهی شادی و عزت نفس را در سختیها به دانشجویان هدیه نمود.

بیان مسئله

^۱ Baum ester

^۲ Crocker

^۳ tension

^۴ coping

^۵ adaptation

ادبیات نظری نشان می دهد. که شادمانی و عزت نفس مفاهیمی چندبعدی است. شادی داری دو مولفه شناختی و عاطفی است (لیاقتدار، جعفری، عابدی و سمیعی، ۱۳۸۳) مولفه شناختی شادکامی همان رضایت از زندگی است و فرایندی است بر مبنای خودکارآمدی و قضاوت شناختی که به عنوان شاخصی در جهت ارزیابی کلی از کیفیت زندگی فرد مطرح می شود. و مولفه عاطفی بر تعادل بین عواطف مثبت و منفی دلالت دارد.

عزت نفس از احساس ارزشمندی تشکیل شده است. خود کارآمدی یعنی احساس شایستگی و موثر بودن فرد در مواجهه با محیط فیزیکی و اجتماعی است و خودارزشمندی به معنای احساس و ارزیابی است که فرد از خود دارد (شیخ الاسلامی، نجاتی و احمدی، ۱۳۹۰)

روبروشدن انسان با مشکلات خصوصا شرایط جدید لازمه زندگی است و امری اجتناب ناپذیر می باشد. بعد شناختی یعنی فرایند قضاوت و ارزیابی و ارزش گذاری انسان از نفس خود و رضایت از زندگی خود در چگونگی مقابله انسان با سختی ها از اهمیت به سزایی برخوردار می باشد. و این احساس شادی و خودارزشمندی اکتسابی و تحت تاثیر آموزش می باشد.

شادی یک احساس مشترک تمام انسانها است، که در مقابل احساسات منفی همچون اندوه و افسردگی قرار دارد. برخی نظریات روان شناختی اظهار کرده اند که حداقلی از شادمانی و عزت نفس برای ادامه زندگی لازم بوده و بدون آن امید به زندگی آینده وجود نخواهد داشت. زمانی که نیاز به احترام به خود در انسان ارضا شود، او احساس خوشایندی از اعتماد به نفس و خودارزشمندی، کفایت و لیاقت پیدا می کند که این گونه احساسات برای فرد و جامعه بسیار سرنوشت ساز می باشد. شادمانی به دلیل اینکه همواره با خرسندی، خوش بینی و امید و اعتماد همراه است. به عنوان یک کاتالیزور، نقش تسریع کننده ای در فرآیند توسعه یک جامعه دارد.

نتایج پژوهش ها، میزان رضایت افراد از زندگی خود را در جامعه ایرانی بسیار پایین ارزیابی می کنند. نگرش سنجی که در سال ۷۴ توسط منوچهر محسنی، در تهران و هفت شهر دیگر ایران

انجام شد میزان رضایت از زندگی افراد را ۵۰/۴ درصد بیان نموده است نتیجه موج چهارم پیمایش ارزشهای جهانیان اینگلهارت نشان داد که متوسط سطح شادمانی نمونه ایران از بین ۶۹ کشور در رتبه ۶۱ قرار دارد. همچنین نتیجه دیگر تحقیقات، نیز حاکی از پایین تر بودن سطح متوسط شادمانی ایرانیان نسبت به مردم جهان می باشد (موسوی، ۱۳۸۷).

از طرفی سرگرمی باتلفن همراه، اعتیاد به دنیای مجازی، گرایش به ارزشها و الگوهای رفتاری غرب، تامین شادی در مسیرهای غیرمتعارف، که بعضاً با هزینه‌های گزاف وزیر پا نهادن ارزشهای انسانی توأم است، و رفتارهایی از این دست که در غیاب احساس شادی و احساس عزت نفس شکل می گیرند، از جمله رفتارهایی که آمار آن در جامعه ما، رو به افزایش می باشد.

ضرورت تحقیق

نگریستن به متغیرهای چون شادکامی و عزت نفس و روش های کنار آمدن با مشکلات، واکاوی آنها از زوایای گوناگون اهمیت آن را بهتر نشان می دهد، لذا پژوهنده سعی دارد از سه مقوله به موضوع نگاه کند.

اولین منظر در نگاه به شادی و عزت نفس از زاویه نیاز است. یعنی اینکه برای یویایی و حرکت، سطحی از شادی و عزت نفس ضروری است. میتوان بیان نمود که شادی که فصل مشترک تمامی انسانها بوده و هست، در مقابل احساسات منفی از قبیل افسردگی، اندوه، و یأس قرار دارد. اکثر انسانها و شاید همه آنها، می خواهند شاد باشند، و این امر نیاز به اثبات ندارد. در گذشته دیدگاههای فلاسفه، روانشناسان و... موید این اصل بوده است که انسان نیاز دارد خود را خوب و منطقی و اخلاقی جلوه دهد. برای انسان هیچ حکم ارزشی، مهمتر از داوری او در مورد نفس خویش نیست. ارزشیابی و این، قطعی ترین عامل در رشد روانی اوست. این ارزشیابی به صورت انتزاع و شناسایی آن دشوار است. زیرا پیوسته تجربه می شود و جزئی از هراس احساس و دخیل در هر واکنش احساساتی انسان است بنابراین این تصویری که یک فرد از خود دارد، به طور ضمنی در

همه واکنش های ارزشیابی او تجلی می کند. افراد جامعه به غیر از برخی از بیماران به یک ارزشمندی ثابت و استوار یا عزت نفس تمایل یا نیاز دارند.

انسان ذاتاً موجودی اجتماعی است. زمانی که نیازه احترام به خود انسان ارضا شود او احساس خوشایندی از اعتماد به نفس و خودارزشمندی، کفایت و لیاقت پیدا می کند که این گونه احساسات برای فرد و جامعه بسار سرنوشت ساز می باشد. مطهری (۱۳۶۶) شادکامی و عزت نفس را مانند آرامش، کنجکاو، خودشکوفایی، امنیت جز نیازهای برآمده از بعد روانی انسان می دانند. استاد مطهری (۱۳۶۶) به استناد ایه و "لله العرش و لرسوله و للمؤمنین" یعنی عزت منحصر از آن خدا و پیامبر خدا و مؤمنین است "عزت نفس را محور اخلاق اسلامی و موتور حرکتی می داند. و آن را به صورت نقطه ای در روح انسان تعریف می کند که توجه به آن باعث می شود تمام استعداد درونی انسان به صورت اعتدال و دور از افراط و تفریط به فعلیت در آید. استاد در جای دیگر به نقل از امام علی (ع) عزت نفس را دافع شهوات می داند، یعنی اگر انسان احساس عزت نفس کند به سرعت شهوت پرستی را رها می کند. به طور خلاصه از منظر نیاز این گونه می توان بیان کرد که تامین حداقل نیاز به شادکامی و عزت نفس برای ادامه زندگی لازم است.

امام قوله دوم در باب اهمیت موضوع شادکامی و عزت نفس می توان در شرایط تنش زا موجود در سن جوانی و شرایط دانشجویی جستجو کرد. که به موارد زیر اشاره می شود.

۱- ایجاد شکاف بین بلوغ زیستی و اجتماعی

پرسی ها در دهه های قبل نشان می دهد که دوره جوانی در گذشته نسبت به حال کوتاه تر بوده است. به تعبیر دیگر، در گذشته جوان با رسیدن به سن بلوغ زیستی، بلافاصله از نظر اقتصادی هم بالغ می شدند. با یافتن قدرت اقتصادی و تشکیل خانواده، عملاً به جهان بزرگسالان گام می نهد، ولی در شرایط فعلی دوره جوانی طولانی تر است. (منطقی، ۱۳۸۳)

۲- بحران جوانی همراه با زندگی دانشجویی

۱ سوره منافقون ایه ۸

دین، تأکیدی بسیاری برعواطف و رقت قلب جوانان نموده است، ولی دوره جوانی باعنوان دوره ای از مستی و جنون، یاد شده است. استانلی هال^۱ (پدر مطالعه علمی درباره جوانی)، در تعریف جوانی، آن را دوره‌ای از طوفان و تنش^۲ نامید بنابراین، موضوع بحران در جوانی، موضوعی است که از گذشته تا به حال از آن سخن رفته و بر آن تأکید شده است. (منطقی، ۱۳۸۳)

۳- حرکت پاندولی اخلاقیات در جوامع انقلابی یعنی وضعیت گذار از سنت به تجدید

۴- افسردگی اجتماعی^۳ و شکل‌گیری و تعمیق هیجان جویی مرضی

افسردگی اجتماعی به معنی واکنش یک قشری از جامعه است و برخلاف افسردگی در بعد فردی‌اش که می‌تواند متأثر از ابعاد ژنتیک یا محیطی باشد، صرفاً متأثر از ابعاد محیطی است که از دست دادن تحرک، نشاط و سرزندگی پناه بردن به فضاهای مجازی عدم رغبت به انجام تفریحات سالم اجتماعی، و کاهش نسبی اعتماد به نفس از علائم آن می‌باشد. به این معنا که جوان جویای شادی و نشاط در صورت بسته دیدن عرصه‌های تحقق شادی به شکل صحیح آن، شادی را در مسیرهای غیر متعارفی که بعضاً با هزینه‌های گزافی توأم است، بدست می‌آورد. سومین و آخرین مقوله در مبحث اهمیت موضوع، ناب و کاربردی بودن دستورات اسلام در تمام زمینه‌های مورد نیاز انسان می‌باشد چراکه خداوند قرآن را شفا معرفی می‌کند: نَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَ لَا یَزِیدُ الظَّالِمِینَ إِلَّا خَسَاراً قرآن را نازل می‌کنیم که شفا و رحمت برای مؤمنان است و ستمگران را جز خسران نمی‌افزاید^۴ « از طرفی اهل بیت به عنوان قرآن ناطق در روایات معرفی شده اند این گونه تحقیقات در راستای تهیه الگوی اسلامی و ایرانی در بستر منابع ناب و جهان شمول اسلام می‌باشد. امید است نه تنها باعث افزایش مهارت

^۱ Hall, S

^۲ storm and stress

^۳ social depression

^۴ سوره مبارکه اسراء آیه شریفه ۱۸